

การวิเคราะห์ระบบบริหารโรงเรียนราชนครในสังกัดกองทัพอากาศ

ANALYSIS OF THE ADMINISTRATIVE SYSTEM OF THE
PRIMARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION
OF THE ROYAL THAI AIR FORCE

โดย

เรืออากาศเอก ประสิทธิ์ นิยมแก้ว จ.พ.ม. (พ.อ.), พ.น.

วิทยานิพนธ์นี้

เป็นผลงานระดมการศึกษิตตามระเบียบวิธีบูรณาการขั้นต้น

ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนกวิชาบริหารการศึกษิต

พ.ศ. 2514

การวิเคราะห์ระบบบริหารโรงเรียนราษฎร์ในสังกัดกองทัพอากาศ

เรืออากาศเอก ประสิทธิ์ นิยมแก้ว

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรี สาขาบริหารการศึกษาระดับปริญญาตรี

แผนกวิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2544

001587

I 16426678

ANALYSIS OF THE ADMINISTRATIVE SYSTEM OF THE PRIVATE
SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE ROYAL THAI AIR FORCE

CAPTAIN PRASIT NIYOMTEBO

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
of the Degree of Master of Education

Department of Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1971

มัตสึเดะ วิชาลัย คุงาองกรรณะวิชาลัย อุนุมิตินันันวิทธานันนรณันัน เป็นส่วน
ประกอบการศึกษาตามวระ หนีบปรีญูางหนานันงลิก

11๕๖ ๖๖:๗๖

คณบดี มัตสึเดะวิชาลัย

คณบดี ภาควิชาการศึกษาวชิธาลัย

.....
.....
.....

ศาสตราจารย์ ดร. วิชาลัย

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา ม.มัตสึเดะ

หัวข้อวิทยานิพนธ์ . การวิเคราะห์ระบบบริหารโรงเรียนราษฎร์ในสังกัดกองทัพอากาศ
ชื่อ เรืออากาศเอก ประสิทธิ์ นิยมแก้ว
แผนกวิชา บริหารการศึกษ
ปีการศึกษา 2513

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความมุ่งหมายในการจัดตั้งโรงเรียนราษฎร์สังกัดกองทัพอากาศ
2. เพื่อศึกษาการจัดรูปแบบของโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาวิธีการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร
4. เพื่อศึกษาพฤติกรรมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับบุคลากรในโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ เอกสาร ทะเบียน ประวัติ หนังสือ และ
คำสั่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนราษฎร์สังกัดกองทัพอากาศ การสังเกตโดยตรง การ
สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน แบบสำรวจความคิดเห็น แบบสำรวจข้อเท็จจริง ประชากร
ที่ตอบแบบสำรวจความคิดเห็นเป็นครูในโรงเรียนราษฎร์สังกัดกองทัพอากาศ ทั้ง 5 โรงเรียน
จำนวน 292 คน สุ่มตัวอย่างเลือกมา 73 คน (ร้อยละ 25) แบบสำรวจความคิดเห็น
ได้รับคืน และใช้ได้ทั้งหมด ประชากรที่ตอบแบบสำรวจข้อเท็จจริงเป็นนักเรียนในโรงเรียน
ทั้ง 5 เช่นเดียวกัน 6,405 คน สุ่มตัวอย่างเลือกเอา 320 คน (ร้อยละ 5)
แบบสำรวจข้อเท็จจริงได้รับคืนและใช้ในการวิจัยได้ 278 ฉบับ (ร้อยละ 86.87)
การวิเคราะห์ข้อมูลใช้จำนวนเป็นร้อยละ หาค่าเฉลี่ย ตามความเหมาะสม

ยอดจากกรณีวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้พบว่า

1. โรงเรียนราษฎร์ในสังกัดกองทัพอากาศ จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยให้นักเรียน ข้าราชการ คณาจารย์ทหารอากาศ และบุตรประชาชนที่อาศัยอยู่ในใกล้ เคียง มีสถานที่ศึกษาโดยทั่วถึงกัน
2. โรงเรียนราษฎร์สังกัดกองทัพอากาศที่ตั้งขึ้นอยู่ในต่างจังหวัดมีความจำเป็นต่อข้าราชการทหารอากาศมากกว่าในพระนคร
3. รูปแบบของโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นไปตามรูปแบบโรงเรียนรัฐบาล และมีแตกต่างออกไปตามนโยบายของเจ้าของโรงเรียน
4. ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่บริหารโรงเรียนตามหลักวิชาการร่วมกับประสบการณ์ของผู้บริหารเอง
5. พฤติกรรมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับบุคคลากรในโรงเรียนมีแนวโน้มไปในทางแบบประชาธิปไตย
6. ข้าราชการทำงานของคณะครูค่อนข้างสูง แม้ว่าคณะครูจะแบ่งเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ก็ตาม
7. ปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นในการบริหารโรงเรียนได้แก่ผู้บริหาร และครูส่วนหนึ่ง จะคงแสดง ๒ มติบาทในเวลาเดียวกัน และความไม่เท่าเทียมกันในสิทธิต่าง ๆ ระหว่างครูที่เป็นทหาร และครูที่เป็นพลเรือน

Thesis Title   Analysis of the Administrative System of
                                  the Private Schools Under the Jurisdiction
                                  of The Royal Thai Air Force.

Name   Captain Prasit Niyonkeow .

Department   Educational Administration.

Academic Year   1970

ABSTRACT

Statement of the Problem

The study was designed to analyze the administrative system of the private schools under the jurisdiction of the Royal Thai Air Force. The specific purposes of this research endeavor were as follow:

1. To study the general purposes of those schools.
2. To study the patterns of school-organization.
3. To study the school management.
4. To study the administrative behavior related to the relationship between the administrator and the school personnel.

Methods and Procedures

The data-gathering instruments in this research were all records, books and historical papers which related to

those schools, direct observations, administrator-interviewings and two sets of questionnaire. First set of questionnaire, 30 items, was filled out by 73 teachers and the second set, 20 items, was filled out by 320 students. Both kinds of sample were purposively drawn from 5 schools. Of all persons included in the sample, 73 teacher-answers (100 percent) and 278 student-answers (86.87 percent) were returned and usable in the research. The obtained data were then tallied, tabulated and analysed, using such statistics as percentage, mean and average.

Major Findings

1. The private schools under the jurisdiction of the Royal Thai Air Force were founded in order to be the schools for the children from the Air Force families and children who live near-by the Air Force bases.

2. The schools which founded in the provincial Air Force bases are more satisfied to the needs of the Air Force families than those schools in Bangkok.

3. All patterns of school - organization are not in the same specific form, but most are alike and not too differ from governmental secondary schools.

4. The management of each school depended on the administrative experience of the principal and the owner's policy.

5. Majority of administrative behavior related to the relationship between the administrator and the school personnel had a tendency to be the democratic school climate.

6. Teachers' morale is rather high even though they were separated into many cliques.

7. The important problems in school - administration are:

First, the school administrators and some school personnels have got to pay two roles in the same time.

Second, the inequality in rights and authorities between military-instructors and civilian-teachers.

กิติกรรมประกาศ

การทําวินยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับความช่วยเหลือจาก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกียรติคุณ ติลาธร ซึ่งเป็นผู้ควบคุมการวิจัย ที่ให้คำแนะนำ ตรวจสอบ
แก้ไข และจัดทำร่างข้อเท็จจริงต่าง ๆ ตลอดจน ผู้วิจัยรู้สึกประทับใจในความกรุณาที่ได้รับเป็น
อย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ นอกจากนี้ยังได้รับคำแนะนำจาก
คณะอาจารย์ และนักศึกษาคณะวารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
และนักศึกษานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งใช้เป็นที่ตั้งหอพัก และ
กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ตลอดจนผู้ให้ความกตัญญู ที่ได้มีส่วนช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ
ผู้วิจัยรู้สึกขอบคุณยิ่ง ขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วยอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย.

เรื่ออากาศเอก ประสิทธิ์ นิยมแก้ว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
รายการตารางประกอบ	ฎ
รายการรูปประกอบ	ก
บทที่ 1	
1 บทนำ	1
ความจำเป็นภาคต่อศึกษา	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	15
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	15
ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย	15
การดำเนินการวิจัย	17
ขอบเขตงานในการวิจัย	17
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	17
ลำดับชั้นของการเสนอแนะ	19
2 เอกสารอ้างอิง และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	20
แนวความคิดเรื่องการบริหารหน่วยงาน	20
พัฒนาการในด้านการบริหารกิจการศึกษา	29
การบริหารการศึกษาในระดับกรมการทางสังคม	32
คู่มือกับหลักการทางการบริหาร	37
วรรณกรรมเกี่ยวกับองค์ในการวิจัย	49
สรุป	56

บทที่		มี หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย และรวบรวมข้อมูล	
	วิธีดำเนินการวิจัย	57
	ประชากร	57
	กลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	60
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	60
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	61
	การเสนอข้อมูล	62
	การวิเคราะห์ข้อมูล	62
	สรุป	62
4	ผลการวิจัย	
	ความมุ่งหมายในการจัดตั้งโรงเรียนราษฎร์ในสังกัดกรุงเทพมหานคร	64
	การจัดรูปแบบของโรงเรียน	71
	การบริหารโรงเรียน	87
	พฤติกรรมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับบุคลากรภายในโรงเรียน	96
	พฤติกรรมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครู	96
	พฤติกรรมทางการบริหารที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน	133
5	สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	
	ความมุ่งหมาย	158
	วิธีดำเนินการวิจัย	158
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	160
	อภิปราย	169
	ข้อเสนอแนะ	169

๕
๗

บรรณานุกรม

171

ภาคผนวก

178

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนเศรษฐของโรงเรียนราษฎร์สังกัดกองทัพอากาศ	58
2	จำนวนนักเรียนของโรงเรียนราษฎร์สังกัดกองทัพอากาศ	59
3	ประเภทของวัด วิทยาลัยของโรงเรียนราษฎร์สังกัดกองทัพอากาศ	69
4	จำนวนนักเรียนของวัดวิทยาลัย	90
5	สถานภาพของวัดวิทยาลัย	97
6	แสดงฐานะของวัดวิทยาลัย	98
7	วัตถุประสงค์ของวัดวิทยาลัยเมื่อเริ่มเป็นกลุ่มและในปัจจุบัน	99
8	แสดงประวัติการตั้งวัดวิทยาลัยและระยะเวลาปฏิบัติกิจการของวัดวิทยาลัย	100
9	กรณีศึกษาของวัดวิทยาลัยใหญ่	102
10	ความสัมพันธ์กับวัดวิทยาลัย	103
11	ความสัมพันธ์ของวัดวิทยาลัยกับวัดวิทยาลัย เป็นวัดวิทยาลัยชั้น	104
12	ความสัมพันธ์และสภาพจิตใจของวัดวิทยาลัยที่มีต่อวัดวิทยาลัย เป็นวัดวิทยาลัยชั้น	105
13	แสดงถึงการทำปฏิสัมพันธ์ของวัดวิทยาลัยกับวัดวิทยาลัยในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างวัดวิทยาลัยกับวัดวิทยาลัย	106
14	แสดงถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในการปกครองของวัดวิทยาลัย	108
15	พฤติกรรมของวัดวิทยาลัยในการจัดตั้งแห่งของวัดวิทยาลัย	109
16	แสดงถึงความรับผิดชอบของวัดวิทยาลัยที่มีต่อสาธารณชนของวัดวิทยาลัย เมื่อวัดวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่งของสังคม	110
17	การปฏิบัติของวัดวิทยาลัยเมื่อวัดวิทยาลัยปฏิบัติกิจการในหน้าที่ปกครองเสมอ ๆ	111
18	แสดงถึงวิธีการที่วัดวิทยาลัยมีต่อสาธารณชนในการรักษาความเป็นวิทยาลัยชั้น	112

ตารางที่ 1

19	แสดงพฤติกรรมของครูใหญ่ใหม่เมื่อต้องดำรงตำแหน่ง	113
20	วิธีการที่ครูใหญ่พิจารณาตัดสินคุณภาพของครูใหม่	114
21	แสดงพฤติกรรมของครูใหญ่ที่มีต่อครูใหม่เพื่อประโยชน์ในการเรียน การสอน	115
22	แสดงหลักเกณฑ์ในการกำหนดค่าวิชาให้ครูใหม่สอน	116
23	แสดงหลักเกณฑ์ที่ครูใหญ่มอบหมายให้ครูน้อยรับผิดชอบ	117
24	วิธีการที่ครูใหญ่มาแนวความคิดใหม่ ๆ มาปฏิบัติงาน	118
25	แสดงพฤติกรรมของครูใหญ่ที่ปฏิบัติหน้าที่ประชุมครู	119
26	แสดงถึงหลักการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนครูของครูใหญ่	120
27	พฤติกรรมในการสั่งงานของครูใหญ่	121
28	พฤติกรรมในการวางนโยบายค่าเงินงานโรงเรียนของครูใหญ่	122
29	พฤติกรรมและสภาพความสามัคคีของคณะครูในโรงเรียน	123
30	พฤติกรรมที่แสดงขวัญในการทำงานของครูน้อย	124
31	พฤติกรรมของคณะครูที่แสดงออกในการประชุมครูเพื่อความเป็นการต่างๆ	125
32	พฤติกรรมของครูใหญ่ในการสนับสนุนการทำงานของครูน้อย	126
33	พฤติกรรมในการแสดงความเห็นผู้นำของครูใหญ่	127
34	พฤติกรรมของครูใหญ่ที่ดำเนินการส่งเสริมให้ครูน้อยมีความก้าวหน้า	128
35	พฤติกรรมของครูใหญ่ที่แสดงต่อครูน้อยเมื่อครูน้อยมีปัญหาเกิดขึ้น	129
36	แสดงถึงความมุ่งหมายในการหาประโยชน์ของครูใหญ่	130
37	แสดงวิธีการที่ครูใหญ่จัดการช่วยเหลือครูที่มีรายได้น้อย	131
38	วิธีการที่ครูใหญ่จัดการแบ่งเวลาภาระของครูใหญ่ในโรงเรียน	132
39	แสดงสถานะของนักเขียนที่เขียนอยู่ในโรงเรียนราชภัฏสงขลา ลงพิมพ์ภาคี	134

ตารางที่

40	แสดงให้เห็นว่านักเรียนผู้ตอบแบบสำรวจเข้ามาศึกษาในโรงเรียน ราษฎร์สังกัดกองทัพอากาศโตโยต้าโตโย	135
41	แสดงเหตุผลที่นักเรียนต้องเข้าเรียนในโรงเรียนราษฎร์สังกัด กองทัพอากาศ	136
42	แสดงให้เห็นว่านักเรียนจะทราบระเบียบวินัยของโรงเรียนได้จาก ที่ไหนบ้าง	137
43	แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนโตโยต้าเลือกสถานที่ในการลงโทษนักเรียนที่ใด บ้าง	138
44	วิธีการลงโทษนักเรียนในความผิดธรรมดาที่ไม่ร้ายแรง	139
45	แสดงให้เห็นถึงวิธีที่โรงเรียนราษฎร์แจ้งเรื่องราวเกี่ยวกับโรงเรียนให้ ผู้ปกครองทราบ	140
46	แสดงถึงวิธีการที่โรงเรียนจัดการเมื่อมีข่าวไม่ดีเกี่ยวกับโรงเรียน	141
47	แสดงถึงความร่วมมือของโรงเรียนที่มีต่อหน่วยเหนือ เพื่อจัดงานเกี่ยว กับการกุศล	142
48	แสดงถึงความร่วมมือของผู้ปกครองและประชาชนที่ให้กับโรงเรียน	143
49	แสดงถึงแบบเรียนที่โรงเรียนสังกัดกองทัพอากาศใช้ในโรงเรียน	144
50	แสดงถึงแหล่งที่นักเรียนจะหาหนังสืออ่านประกอบนอกเหนือจาก แบบเรียน	145
51	แสดงให้เห็นว่าครูใช้อุปกรณ์การสอนมากน้อยเพียงใด	146
52	สภาพของห้องเรียนของโรงเรียนราษฎร์สังกัดกองทัพอากาศ	147
53	แสดงถึงความมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียน	148
54	แสดงให้เห็นว่าเมื่อนักเรียนมีอุบัติเหตุเกิดขึ้น นักเรียนจะแก้ปัญห าโดยวิธีใด	149

55	แสดงบริการทางสุขภาพที่โรงเรียนจัดให้นักเรียน	150
56	แสดงว่าเมื่อนักเรียนเข้าใช้นักเรียนใหม่ของโรงเรียนนักเรียน ได้ปรับตัวรับแรงจากผู้ใด	151
57	แสดงการจัดบริการรักษาความปลอดภัยของนักเรียน	152
58	แสดงความต้องการของนักเรียนในด้านบริการต่างๆ	153
59	อายุประสบการณ์ และระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน ณ โรงเรียนนั้น ๆ ของกุ่มตัวอย่าง	165
60	แสดงสภาพแวดล้อมของกุ่มตัวอย่าง	166
61	แสดงวุฒิสูงสุดของกุ่มตัวอย่าง	167

รายการรูปประกอบ

รูปที่		หน้า
1	แสดงถึงการจัดหน่วยงานแบบคลาสสิก	21
2	แสดงถึงองค์ประกอบของธุรกิจ	23
3	แสดงระบบการบริการของหน่วยงานในระบบสังคม	33
4	แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทและบุคลิกภาพของบุคคลประเภทต่าง ๆ	35
5	แผนภูมิแสดงการตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา	72
6	แผนภูมิแสดงองค์ประกอบของโรงเรียนมัธยมศึกษา	75
7	แผนภูมิแสดงองค์ประกอบของโรงเรียนมัธยมศึกษา	78
8	แผนภูมิแสดงองค์ประกอบของโรงเรียนมัธยมศึกษา	80
9	แผนภูมิแสดงองค์ประกอบของโรงเรียนมัธยมศึกษา	82
10	แผนภูมิแสดงองค์ประกอบของโรงเรียนมัธยมศึกษา	84
11	แผนภูมิแสดงองค์ประกอบของโรงเรียนมัธยมศึกษา	162